

розвиватися, оскільки перелічені вище методи його роботи дають змогу не лише удосконалити систему управління витратами, а й здійснювати необхідні заходи щодо оптимізації в документообігу та значно покращити фінансове становище на підприємстві.

Таким чином, належним чином організований внутрішній контроль витрат подвійного призначення значно підвищує рівень аудиторської гарантії, зменшує аудиторський ризик зовнішнього аудитора та поліпшує якість аудиторських перевірок.

УДК 658.155.3

Н.М. Гаркуша, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Ю.І. Літвінова, магістрант(*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

За сучасних тенденцій розвитку економіки відбувається ускладнення умов забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. У зв'язку з цим управління діяльністю підприємств, зокрема підприємств торгівлі, повинно бути спрямоване на забезпечення стійкої й довгострокової конкурентної переваги господарського суб'єкта на ринку.

Невід'ємною частиною процесу управління підприємством є управління витратами. Від того, як вирішуються питання управління витратами, залежить успіх його діяльності.

Слід зазначити, що управління витратами – складний процес, оскільки охоплює всі аспекти діяльності торговельного підприємства. Як свідчить практика, для вітчизняних підприємств торгівлі, на сьогодні є типовими більшість проблем в області управління витратами, серед яких вирізняють високий рівень конкуренції, нечітке визначення і деталізацію показників витрат, незабезпеченість виконання процесів реалізації планування, обліку, контролю й аналізу витрат на систематичній основі, недосконалість інформаційної системи для цілей управління, відсутність стандартизації процесів управління витратами та ін. Зазначені недоліки призводять до неповної керованості процесами використання ресурсів і формування витрат, відсутності контролю за їх рівнем, а отже, до недостатнього рівня результативності підприємства з метою подальшого відтворення і розширення його діяльності.

Практичний досвід роботи підприємств і наукові дослідження в

області управління витратами показують, що в реалізації сучасних методів управління витратами вітчизняна практика відстала від західної, оскільки тривалий час головним завданням торговельних підприємств було задоволення громадських потреб за мінімальних витрат, а не отримання максимального прибутку й підвищення конкурентоспроможності. Нині керівництво підприємства приділяє все більшу увагу питанням встановлення залежності рівня витрат від ринкової кон'юнктури, зокрема, від прогнозу ринкових цін на товари і послуги. В результаті управління витратами виходить за межі бухгалтерського обліку. Його межі розширюються від залучення ресурсів до реалізації товарів. Отже, за сучасних умов проблема управління витратами набуває особливого наукового і практичного інтересу. Це викликає необхідність формування системного підходу до управління витратами підприємств торгівлі.

Особливу роль в організації процесу управління витратами відіграє облік витрат, який повинен розглядатися як процес використання витрат і відповідати завданням управління собівартістю. Реорганізація управління господарською діяльністю вимагає принципово нового трактування обліку витрат торговельного підприємства. У зв'язку із цим вводиться поняття управлінського обліку витрат, що припускає вибір принципів класифікації витрат, номенклатури об'єктів обліку витрат і місць їх виникнення, методів розподілу на собівартість реалізованих товарів (робіт, послуг) і погашення витрат шляхом їх віднесення на фінансовий результат.

Не менш важливою проблемою управління витратами є планування витрат підприємств торгівлі. Воно має бути пов'язане із визначенням цілей підприємства і його підрозділів, постановкою завдань і вибором засобів для їх виконання. На нашу думку, цілям управління витратами підприємств торгівлі більшою мірою відповідає бюджетне планування.

Вважаємо, що значно підвищити рівень управління витратами на підприємствах торгівлі може створення центрів відповідальності. Управління витратами за центрами відповідальності полягає в накопиченні даних про витрати і доходи за кожним центром відповідальності таким чином, щоб відхилення від бюджету могли бути віднесені на відповідальну особу.

На нашу думку, найбільш серйозним недоліком управління витратами на вітчизняних підприємствах торгівлі є його орієнтація на оперативні цілі діяльності та невизначеність або повне ігнорування стратегічних цілей. У зв'язку із цим стає актуальним вибір напряму реорганізації управління витратами господарських суб'єктів галузі, який би дозволив усунути виявлений недолік. Тобто, основна проблема

щодо управління витратами полягає в трансформації стандартної обліково-реєстраційної системи, що спрямована на оперативний аналіз і контроль розміру й структури витрат, в планово-регулюючу систему підтримки ухвалення обґрунтованих рішень, яка має бути орієнтована на стратегічний розвиток підприємства, і є синтезом двох важливих взаємодоповнюючих складових: стратегічного й оперативного рівнів управління витратами. Кожний із цих рівнів має відмінні риси й особливості щодо мети, завдань, орієнтації, методів, інструментів та ін. Крім того, якісні показники виконання стратегії в частині управління витратами доповнюються конкретним матеріалом оперативного рівня.

Основною метою управління витратами на стратегічному рівні є формування передумов для ефективного використання підприємством торгівлі конкурентних переваг щодо витрат і створення нових для його успішної діяльності в перспективі. Управлінські рішення даного рівня тісно не прив'язані до часових меж, але найчастіше йдеться про середньостроковий і короткостроковий періоди. Основним завданням оперативного рівня управління витратами торговельного підприємства є надання допомоги менеджерам в досягненні запланованих цілей, які найчастіше виражаються у вигляді кількісних значень рівня витрат, і спрямовані на забезпечення максимізації прибутку в короткостроковій перспективі. Даний рівень орієнтований на короткостроковий результат (у межах 1 року), тому його методи принципово відрізняються від методів стратегічного рівня управління витратами. Сукупність методів оперативного і стратегічного управління витратами є основою системного підходу до управління ними.

Інструментами оперативного рівня управління витратами є: виявлення резервів зниження витрат; розробка програм скорочення витрат; використання виявлених резервів в цілях забезпечення економії витрат; бюджетування; контролінг; аналіз системи «витрати-обсяг реалізації - прибуток», аналіз відхилень; функціонально-витратний аналіз». До інструментів стратегічного рівня управління витратами належать такі: аналіз ланцюжка цінностей; оптимізація витрат, що враховує життєвий цикл підприємства; аналіз витратоутворюючих чинників; бенчмаркінг витрат; стратегічне позиціонування, функціонально-вартісний аналіз.

Основними результатами на відповідних рівнях управління витратами підприємств торгівлі є: оперативний рівень – максимізація прибутку підприємства за мінімальних витрат; стратегічний рівень – забезпечення стійкої конкурентної переваги підприємства щодо витрат.

Узагальнюючи вищесказане зазначимо, що стратегічне управління витратами спрямоване на забезпечення довгострокового

функціонування підприємства і пов'язане з формуванням стратегічних цілей і проєктів, а оперативне управління витратами при цьому виступає засобом реалізації обраної стратегії розвитку. Таке трактування взаємодії стратегічного й оперативного управління витратами, на наш погляд, є більш прийнятним для розробки механізму управління витратами.

УДК 657

К.Р. Горбовська, магістрант (*ЖДТУ, Житомир*)

РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Ведення бухгалтерського обліку існує у будь яких господарюючих суб'єктах незалежно від країни, рівня її розвитку, економічної політики. Всюди головною функцією бухгалтерського обліку є збір та обробка фінансової інформації. При цьому системи бухгалтерського обліку зобов'язують стандартизувати відображення господарських операцій компаній, незалежно від її виду та користувачів інформації. Бухгалтерська інформація представлена у фінансових звітах використовується великою кількістю користувачів: інвесторами, кредиторами, менеджерами компанії, службовцями державних органів тощо.

Основними цілями та завданнями фінансової звітності є надання інформації у тій формі, яка була б корисною для прийняття економічних рішень про інвестиції, про надання кредитів, допомагає б користувачам оцінювати майбутній рух грошових коштів тощо [1].

Сучасні економічні умови мають за мету забезпечити складання більш прозорої та достовірної фінансової звітності суб'єктів господарювання, збільшити рівень довіри до неї з боку вітчизняних та зарубіжних інвесторів, а саме: забезпечити необхідний рівень деталізації показників фінансової звітності, їх відповідністю як між собою у складі різних форм, так і у взаємодії зі статистичною і управлінською звітністю [2].

Процес реформування бухгалтерського обліку державного сектору, розпочався і надалі відбувається в усій Європі й у більшості країн Центральної Азії, зокрема, в: Хорватії (2000 р.), Азербайджані (2004 р.), Вірменії (2005 р.), Македонії та Грузії (2006 р.), Україні (2007 р.), Албанії, Киргизькій Республіці та Сербії (2008 р.), Казахстані